

Gudstjeneste Skævinge & Lille Lyngby Kirker

den 11. oktober 2020

Kirkedag: 18.s.e.Trin/B

Tekst: Sl 121; 1 Joh 4,12-16a; Joh 15,1-11

Salmer:

SK: 346 * 435 * 368 * 412

LL: 346 * 28 * 435 * 368 * 610,3 * 412

Der bor en klog mand inde i Hillerød. En mand, jeg værdsætter og respekterer meget højt for hans viden og engagement. Han har en formidabel evne til at formulere sig knivskarpt og klart med gode pointer. Han har en fantastisk indlevelse i sit fag og i kristendom, og han formidler sin viden på en meget jordnær måde, så vi andre kan tage det til os i konkret livsudfoldelse. Han kan sætte ord på komplekse teologiske tanker og gøre dem konkrete og anvendelige i kristen pædagogik og liv, på en sådan måde, så enhver kan tage det til sig, uden nødvendigvis selv at gå alle de teologiske og pædagogiske veje, som han går for at nå frem til og formulere nogle læresætninger og principper. Han hedder Carsten Hjort Pedersen og er daglig leder af Kristen Pædagogisk Institut, som også har til huse i Hillerød.

Carsten har skrevet en hel del bøger, som er rigtig gode at få forstand af. For nogle år siden skrev han en bog, hvor den gennemgående tanke er fantastisk godt formuleret. Jeg har taget det til mig, og bruger det blandt andet i konfirmandundervisningen, og jeg har også brugt det i et par prædikener, senest i en bisættelsesprædiken i denne uge – og altså også nu i dag – og jeg kan også drage nytte af det i mit eget personlige trosliv. Carsten formulerede altså for nogle år siden en sætning, hvori han siger: Vi lever med Gud over os og

næsten ved siden af os. Vi lever med Gud over os og vores næste, vores medmenneske, ved siden af os.

To ting er værd at fremhæve om denne sætning. Det ene er, at gør vi os det klart i en kristen sammenhæng, så betyder det, at det så at sige er Gud Herren, der sætter dagsordenen for os. Det er Gud Herren, der etablerer og fastholder os i forbindelsen til Ham. Og samtidig så skal det, der sådan går mellem Gud og os og mellem os og Gud, kanaliseres ud til vores næste, videre ud til vores medmenneske. Og når vi ser vores næste, så skal vi se denne i vores Gud-relation. Disse to forbindelser, Gud over os og næsten ved siden af os, kan vi i en kristen sammenhæng ikke skille ad. Men det er vigtigt, at vi er klar over, at det er først Gud over os. Det er relationen, som andre relationer skal ses i. Og det er kraftkilden til alle andre relationer. Og det er den eneste måde, hvorpå enhver næste kan ses som et elskeligt menneske, vi er forpligtet på at møde med kærlighed, respekt, omsorg osv. Og det uagtet næstens tro, kultur, historie, opførsel m.m. For uden den relation mellem Gud og os, så er det kun den næste, der appellerer til vore kærlighedsfølelser eller medynksfølelser, vi vil se som vores næste. Det er – uden at Jesus har sagt det med disse ord – men det er faktisk en afspejling af Jesu ord i det, vi kender som det dobbelte kærlighedsbud: Du skal elske Gud og næsten.

Den anden ting, der er at sige om princippet Gud over os og næsten ved siden af os er, at det er gældende for alle mennesker. Ikke kun for troende mennesker. Forskellen på troende og ikke-troende mennesker er ikke forpligtelsen og relationens gyldighed, men bevidstheden om relationens virkelighed, sandhed og gyldighed. Men ikke-troende – altså ikke-Kristus-troende mennesker – lever også i den relation og i det princip, ubevidst måske, og de er også forpligtet herpå. Og vi skal alle drage konsekvenser af vores plads og relateren til

dette princip. Det er jo ikke kun troende mennesker, der skal tage sig af næsten og er bundet til næsten i livsudfoldelsen. Og det er heller ikke sådan, at Gud kun er for troende. Gud ER Gud Herren, den ene og sande Gud, hvad enten vi tror det eller ej.

Alt dette her er Jesus inde på i dagens tale til os om vintræet, grenene og frugterne. Han er træet, vi er grenene og vore handlinger er frugterne. Men handlinger har altid et mål og et formål, og det er her ikke helt forkert at se næsten som mål og formål for vore handlinger. Og i Jesu billede bliver det lidt nemmere at se nødvendigheden af at se sammenhængen. For grenen befinder sig jo mellem stammen og frugten. Forbindelsen er ikke op og ud til siden, og man godt kan forledes til at se sig selv som centrum. I Jesu billede er bevægelsen fra stammen og ud i grenen og ud i frugten.

Bevægelsen går fra Gud, fra Jesus, ud i os og ud i næsten. Og stammen, Jesus, er som i Gud over os, livskilden, perspektivet, betingelsen for livskraftens opsugen og livgivende kræft og mulighed. Stammen bærer grenen, som Gud er over os. Og grenen sender alt dette videre til frugten. Grenen bærer frugten og nærer frugten. Men med det Gud-givne. Hvis vi kan plukke dejlige æbler af et æbletræ, så siger vi jo også, at dette er et godt træ, det giver godt. Vi siger jo ikke, at der er gode grene på dette træ, og de giver godt. Nej, fokus er på træet. På stammen. Og således bør der også i vores liv være fokus på Gud over os.

Den måde at tale om disse ting på, som Jesus gør, indeholder både en velsignelse og en forbandelse. Forbandelsen ligger i, at tror grenen, at den skal bære stammen, eller tror grenen, at den kan klare opgaven uden stammen, eller svigter grenen sin opgave, så har det fatale følger. Svigter vi opgaven, så hugges

vi af. Tror vi, at vi kan klare os adskilt fra stammen, så dør vi. Vi kan ikke suge andet livskraft end den, som stammen suger op og sender ud i os. Uden den visner vi.

Velsignelsen i Jesu ord er, at vi skal så at sige ikke gøre andet end blot være gren på træet. Vi skal blot glæde os over, at vingårdsmanden passer og plejer sit træ, og at vi, når vi er grene på træet, nyder godt af hele stammens livskraft.

Da vi havde boet i præstegården et par år, var vi nød til at fælde en stor birk, der stod i haven. Det blev gjort således, at der stod en stump af stammen tilbage på knap en meters højde. I mange måneder derefter var denne stump af stammen fuldstændig våd på hele overfladen. Det væltede simpelthen op med saft og kraft, som træet stadig sugede op med sine rødder, næsten som om det stadig tænkte, jeg skal give liv til mine grene. Og det selv om der ikke var nogle grene til at suge livet fra stammen. Og det er på samme måde, at vi blot skal hænge fast og suge af saft og kraft fra stammen. Stammen søger for os, for den vil, at grenene skal være stærke og kraftfulde, så de kan bære frugten.

At der er sammenhæng mellem disse ting, som jeg har skitseret, det ses jo af Jesu sådan lidt uddybende bemærkning om, kærlighed og bud og glæde. Og igen er den rette orden, at det kommer fra Gud, fra Jesus, men det er et og det samme, for både Gud og Jesus siger om sig selv: JEG ER. Det strømmer til os og det gavner vores frugter. Og grenens opgave er at suge og bære, som det er stammens opgave at give kraft og bære grenen.

Heri skal to ting fremhæves, og vi begynder bagfra. Jesu ord kan høres som et bud: I skal. De kan høres som et krav, og bøjer vi os ikke for kravet om at bære frugt, så må vi også tage konsekvensen. Hører man Jesu ord således, så har man fuldstændig fået fat i sagens kerne og er på rette vej. Set i lyset

af det helt almindelige og forventelige, at en gren på et vintræ bære vindruer, en gren på et æbletræ bærer æbler, og et kristent menneske med tro på Kristus, lever kristeligt. Logikken er ligefrem hele vejen i dette. MEN, samtidig er jo også helhedsbilledet, at grenen skal ikke skabe relationen, ikke bære relationen. Det er ikke stammen, der vokser ud af grenen, men omvendt. Fuldstændig parallelt med, at det er jo ikke maleriet, der bære lærredet. Grenen tages der hånd om. Grenens opgave er blot at være sig relationerne bevidst: Gud over og næsten ved siden, og så lade sig fylde af livskraft og saft og sende det videre.

Den anden ting, der er at fremhæve, er stammens vigtige funktion. Måske er det naturligt for os, at det er stammen, der bærer grene og frugt. Men når det er et billede på tro og trosrelationen mellem os og Gud, så er det faktisk meget specielt, så afgørende en betydning og så stor en forpligtelse og så nødvendig en opgave, der tale om vedrørende stammen. Alle andre steder i samfundet og i al anden religiøs sammenhæng, da står stammen som det store mål for grenen. Da er Gud, den store sammenhæng, det mål, som vores stræben higer imod. Opgaven er at komme til at hænge på den. Opgaven er at være værdig, kendes god nok til at være en gren på stammen. I det billede skal grenen af sig selv kunne fremvise gode frugter og derved gøre sig fortjent til at blive gren på stammen.

Sådan som Jesus beskriver sig selv, så er grenens eneste opgave at se sin nødvendighed i at være gren på træet. Deri er opfordringen til os. Og det er hans opgave at sørge for grenen. Det er hans opgave at styrke grenen til at have styrke til at bære frugt. Og skal vi gøre dette lige så stort, som Jesus faktisk gør det, så må vi som kristne mennesker se nødvendigheden i at høre til hos Jesus i tiltro til, at han vil bibringe os den saft og kraft, der skal til for at bære frugt i kærlighedens gerninger.

Taget ud af billedet, og for eksempel set i lyset af den nytestamentlige læsning, så er kristne menneskers tro bevidstheden om, at han, Jesus Kristus, som hang på korset, han er vores nødvendighed. Og han er livskraften og –sften til vores liv. Han er vores frelse og vores Frelser. Han er i sit liv, i sin død og i sin opstandelse, legemliggørelsen af Guds nåde, retfærdighed og herlighed. Deri er han den relation, hvori vi i tro, håb og kærlighed kan se os som dem, der i forpligtelse og velsignelse har Gud over os og næsten ved siden af os. Således vil Gud blive herliggjort i vores liv, og vores glæde vil blive fuldkommen.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, Søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.